EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.1.2020
COM(2020) 34 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Europeiska unionens solidaritetsfond – Årsrapport 2017 och 2018

INNEHÅLL

1. Inledning 2
2. Ansökningar 2
3. Finansiering 10
4. Avslutade ärenden 12
5. Slutsatser 13

1. INLEDNING

Enligt artikel 12 i rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond (nedan kallad *förordningen*) ska en rapport om fondens verksamhet under det föregående året läggas fram för Europaparlamentet och rådet. Eftersom förfarandet för utnyttjande av Solidaritetsfondens medel för alla katastrofer under 2017 inte slutfördes förrän 2018 täcker denna rapport som ett undantag fondens verksamhet under både 2017 och 2018. Rapporten sammanfattar de ansökningar som mottagits och de ärenden som avslutats under rapporteringsperioden. Kommissionen bedömde samtliga ansökningar i enlighet med de kriterier som fastställts i förordningen i dess ändrade lydelse från 2014[1].

Under 2017 mottog kommissionen tio nya ansökningar om finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden. Dessa kom från Frankrike, Grekland, Lettland, Litauen, Polen, Portugal och Spanien. Viktigast av allt var emellertid Italiens revision och uppdatering av den ansökan som landet ursprungligen lämnade in 2016 för den serie kraftiga jordskalv som började i augusti 2016 och fortsatte fram till början av 2017.

Portugal, Grekland, Frankrike och Spanien begärde förskottsutbetalningar för fem ansökningar, varav tre kunde beviljas. Kommissionen betalade ut dessa förskott, som totalt uppgick till 6,5 miljoner euro, inom några veckor efter att den mottagit ansökningarna.

Två av de mottagna ansökningarna – för översvämningarna i Murcia och bränderna i Doñana i Spanien – uppfyllde inte villkoren i förordningen och godkändes därför inte. Besluten om övriga åtta nya ansökningar från 2017 antogs under 2018. Kommissionen avslutade också sex tidigare Solidaritetsfondsärenden.

Under 2018 mottog kommissionens fyra ansökningar om bistånd från Solidaritetsfonden, från Bulgarien, Cypern, Italien och Rumänien. Cyperns ansökan kunde emellertid inte godkännas av kommissionen. Inget av de tre övriga länderna begärde en förskottsutbetalning. Under 2018 betalade kommissionen ut sammanlagt 2,3 miljoner euro till Bulgarien. Besluten om de andra två ländernas ansökningar som mottogs 2018 hade ännu inte fattats i slutet av det året.

I bilaga I redovisas Solidaritetsfondens tröskelvärden 2017 och 2018 för skador i samband med ”större katastrofer”. Bilaga II innehåller en översikt över de ansökningar som godkändes 2017 och 2018, inklusive relevant finansiell information.

2. ANSÖKNINGAR

➢ *UNDER 2017*

Kommissionen mottog tio nya ansökningar om finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden under 2017. Samtliga nådde kommissionen inom den lagstadgade tidsfristen ”senast tolv veckor efter den dag då den första skadan ... uppkom”

[1] Rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond (EGT L 311, 14.11.2002, s. 3), ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 661/2014 av den 15 maj 2014 (EUT L 189, 27.6.2014, s. 143).

(artikel 4.1 i förordningen). Tre ansökningar gällde större katastrofer, sex gällde regionala katastrofer och en grundades på bestämmelserna för katastrofer i en ”angränsande stat”. Kommissionen antog genomförandebeslut om att bevilja finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden för åtta av dessa ansökningar under loppet av 2018.

ITALIEN – Serie jordskalv 2016 och 2017

Såsom angavs i den föregående årsrapporten drabbades de centrala delarna av Apenninerna i Italien av den våldsammaste serien jordskalv i Solidaritetsfondens historia mellan augusti 2016 och januari 2017. Värdet av de direkta skadorna uppgick sammanlagt till den aldrig tidigare skådade summan 21,879 miljarder euro, vilket är mer än sex gånger tröskelvärdet för en större katastrof och den klart mest omfattande katastrofen sedan Solidaritetsfonden inrättades. Den största möjliga förskottsutbetalningen på 30 miljoner euro hade betalats ut i december 2016, efter det att kommissionen mottagit Italiens ursprungliga ansökan den 16 november 2016.

Fram till januari 2017 inträffade flera kraftiga efterskalv, varför Italien tvingades uppdatera sin ursprungliga ansökan flera gånger. Den sista revideringen mottogs den 25 maj 2017.

Baserat på den vedertagna metoden för fastställande av stödbelopp från Solidaritetsfonden (dvs. 2,5 % av värdet för de totala skadorna för den del av skadorna som ligger under tröskelvärdet för ”större katastrofer” plus 6 % för den del av skadorna som överskrider tröskelvärdet) hade Italien rätt att motta 1 196 797 579 euro, det vill säga närmare 1,2 miljarder euro. Detta belopp var det överlägset största som någonsin betalats ut från Solidaritetsfonden, och det var mer än dubbelt så stort som det maximala årliga anslaget till fonden.

Lyckligtvis hade man inte utnyttjat hela anslaget för 2016 (betalningar under 2016 gjordes med det belopp som överförts från 2015). Anslaget för 2016 överfördes därför till 2017. Dessutom föreslog kommissionen att man för första gången skulle använda bestämmelsen i artikel 10.2 i förordningen om den fleråriga budgetramen, enligt vilken man i undantagsfall får finansiera mellanskillnaden med medel för påföljande år (2018).

FRANKRIKE – Orkanerna Irma och Maria i Saint-Martin och Guadeloupe

Den 5 och 6 september 2017 drog kategori 5-orkanen Irma fram över Västindien. Den var sällsynt kraftig och dödade och skadade ett stort antal personer och lämnade ett spår av förödelse bakom sig. Orkanens öga korsade ön Saint-Martin/Sint-Maarten med en genomsnittlig hastighet på 290–295 km/h, och över 90 % av ön förstördes. Bara två veckor senare, den 18 och 19 september 2017, drog orkanen Maria – en annan kategori 5-orkan med sitt ursprung i samma väder- och klimatförhållanden som Irma – fram över Västindien. Återigen orsakades stor förödelse på Saint-Martin/Sint-Maarten, Guadeloupe och delar av Martinique.

Frankrike ansökte om ett finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden den 27 november 2017, inom tidsfristen på tolv veckor.

De franska myndigheterna uppskattade det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen till 1 956,241 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de kriterier för ”regional naturkatastrof” som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. Ansökan gällde en enda Nuts 2-region, vilken omfattar Saint-Martin

och Guadeloupe. Eftersom denna region har ställning som yttersta randområden i den mening som avses i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpades ett lägre tröskelvärde för skador på 1 % av regionens BNP. Händelsen uppfyllde inte kriterierna för en större katastrof, men det totala värdet av de direkta skadorna motsvarade 21,9 % av regionens bruttonationalprodukt (BNP) och låg långt över det tillämpliga tröskelvärde på 1 % som fastställts för de yttersta randområdena i förordningen. Frankrikes ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden.

Den 12 december 2017 betalade kommissionen ut ett förskott till Frankrike på 4 890 603 euro, vilket motsvarar 10 % av det förväntade finansiella bidraget från Solidaritetsfonden, som uppgår till 48 906 025 euro.

GREKLAND

Jordbävning på ön Lesbos 2017

Den 12 juni 2017 skakade en jordbävning med en magnitud på 6,3 på Richterskalan den nordegeiska ön Lesbos. En rad efterskalv följde, och dessa orsakade skador på privata bostäder, företag och lokal infrastruktur.

Grekland ansökte om ett finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden den 1 september 2017.

De grekiska myndigheterna uppskattade det totala värdet av de direkta skadorna till 54,365 miljoner euro. Ansökan baserades på kriterierna för ”regionala naturkatastrofer” i artikel 2.3 i förordningen, där en ”regional naturkatastrof” definieras som en naturkatastrof i en region på Nuts 2-nivå i en bidragsberättigad stat som leder till direkta skador som överstiger 1,5 % av den regionens bruttonationalprodukt (BNP). Skadorna på Lesbos motsvarade 2,14 % av BNP i den berörda nordegeiska Nuts 2-regionen och överskred således det tröskelvärde på 1,5 % av den regionala BNP som fastställts i förordningen. Greklands ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden.

Den 9 november 2017 betalade kommissionen ut ett förskott till Grekland på 135 912 euro, vilket motsvarar 10 % av det förväntade finansiella bidraget från Solidaritetsfonden, som uppgår till 1 359 119 euro.

Jordbävning på ön Kos 2017

Den 20 juli 2017 drabbade en jordbävning med en magnitud på 6,6 på Richterskalan den sydegeiska regionen mellan Bodrum (Turkiet) och ön Kos (Grekland). Denna följdes av en mängd efterskalv. De skador som uppkom drabbade i huvudsak offentlig infrastruktur och offentliga tillgångar samt viktiga platser av kulturhistoriskt värde.

Grekland ansökte om ett bidrag från Solidaritetsfonden den 11 oktober 2017, inom tidsfristen på tolv veckor.

De grekiska myndigheterna uppskattade det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen till 101,432 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de bestämmelser för regionala katastrofer som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. De skador som jordbävningen på Kos orsakade motsvarade 1,8 % av BNP i den berörda sydegeiska Nuts 2-regionen och överskred därmed det tröskelvärde på 1,5 % som fastställts i förordningen. Greklands ansökan berättigade

således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 2 535 796 euro. Grekland ansökte om en förskottsutbetalning, men på grund av inledande osäkerhet avseende ansökans stödberättigande karaktär kunde inget förskott betalas ut.

LETTLAND – Översvämningar 2017

Under sommaren och hösten 2017 drabbades Lettland av en långvarig period med intensivt regn som ledde till att marken mättades, med efterföljande översvämningar på olika håll i landet, särskilt i regionen Latgale och i omgivande områden. Grödor förstördes och omfattande skador orsakades på vattendrag, dräneringssystem, sammankopplade vattenbehandlingsinstallationer samt på väg- och järnvägsinfrastruktur.

De lettiska myndigheterna ansökte om ett bidrag från Solidaritetsfonden den 14 november 2017, vilket låg inom tidsfristen på tolv veckor från det att den första skadan uppkom den 24 augusti 2017.

Lettland uppskattade det totala värdet av de direkta skadorna till följd av översvämningarna till 380,524 miljoner euro. Detta belopp överskred det tröskelvärde för bistånd ur Solidaritetsfonden för större katastrofer som var tillämpligt på Lettland 2017, det vill säga 145,740 miljoner euro (eller 0,6 % av Lettlands BNI). Eftersom det beräknade totala värdet av direkta skador översteg det tröskelvärdet ansågs katastrofen uppfylla villkoren för en ”större naturkatastrof” enligt definitionen i förordningen. Lettlands ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 17 730 519 euro. Lettland hade inte begärt någon förskottsutbetalning.

LITAUEN – Översvämningar 2017

Under sensommaren och hösten 2017 drabbades Litauen av ihållande regn som ledde till fullt mättade jordar som inte längre kunde absorbera överskottsvattnet. Denna situation ledde till översvämningar som främst förorsakade skador på nätverksinfrastrukturen och inom jordbrukssektorn.

De litauiska myndigheterna ansökte om ett bidrag från Solidaritetsfonden den 22 december 2017, vilket låg inom tidsfristen på tolv veckor från det att den första skadan registrerades den 4 oktober.

Litauen uppskattade det totala värdet av de direkta skadorna till följd av översvämningarna till 407,366 miljoner euro. Detta belopp överskred det tröskelvärde för bistånd ur Solidaritetsfonden för ”större katastrofer” på 214,944 miljoner euro som var tillämpligt på Litauen 2017 (dvs. 0,6 % av Litauens BNI). Eftersom det beräknade totala värdet av de direkta skadorna överskred det tröskelvärdet ansågs katastrofen uppfylla villkoren för en ”större naturkatastrof” och berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 16 918 941 euro. Litauen hade inte begärt någon förskottsutbetalning.

POLEN – Storm 2017

Mellan den 9 och 12 augusti 2017 drabbades delar av Polen av onormalt kraftiga oväder och kraftiga skyfall som orsakade omfattande skador på privata och offentliga skogar, offentlig infrastruktur och andra tillgångar.

Polen ansökte om ett bidrag från Solidaritetsfonden den 25 oktober 2017, vilket låg inom tidsfristen på tolv veckor från det att den första skadan registrerades.

De polska myndigheterna uppskattar det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen till 491,170 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de bestämmelser för regionala katastrofer som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. De skador som orsakades av stormen motsvarar 2,04 % av den viktade genomsnittliga regionala BNP[2] i de tre berörda regionerna, närmare bestämt Kujavien-Pommerns vojvodskap, Pommerns vojvodskap och Storpolens vojvodskap, och överskred således det tröskelvärde på 1,5 % som fastställts i förordningen. Polens ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 12 279 244 euro. Polen hade inte begärt någon förskottsutbetalning.

PORTUGAL – Skogsbränder 2017

Mellan juni och oktober 2017 drabbades Portugal av flera vågor av omfattande skogsbränder som orsakades av höga temperaturer, kraftiga vindar och extremt låg fuktighet. Bränderna påverkade främst centrala och norra Portugal och orsakade stor förödelse, med förstörelse av viktig offentlig infrastruktur, offentliga byggnader, privata bostäder, företag samt jordbruks- och skogsmark.

Den första vågen av bränder i regionen Centro började den 17 juni 2017. Mycket kort därefter, den 17 juli 2017, och med god marginal före tidsfristen för ansökningar på tolv veckor, lämnade Portugal in en inledande ansökan till Solidaritetsfonden. Allvarliga bränder uppkom emellertid på nytt mellan juli och oktober. För att inkludera dessa händelser lämnade Portugal in uppdateringar av sin ursprungliga ansökan den 13 oktober 2017 och återigen den 14 december 2017. Dessa inbegrep en reviderad uppskattning av det sammanlagda värdet av de skador som orsakats av bränderna mellan juni och oktober 2017.

I sin slutliga ansökan uppskattade de portugisiska myndigheterna det totala värdet av de direkta skador som orsakats av bränderna mellan juni och oktober till 1 457,966 miljoner euro. Ansökan lämnades in som en ”större naturkatastrof” enligt artikel 2.2 i förordningen. Skadorna motsvarade 0,832 % av Portugals BNI och översteg således tröskelvärdet för bistånd ur Solidaritetsfonden för större katastrofer på 1 051,566 miljoner euro under 2017 (dvs. 0,6 % av Portugals BNI). Katastrofen betraktades därför som en ”större naturkatastrof”.

Den 29 november 2017 betalade kommissionen ut ett förskott till Portugal som uppgick till 1 494 331 euro baserat på de skador som rapporterats i en tidigare ansökan. Det slutliga finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 50 673 132 euro.

SPANIEN

Skogsbränder i Galicien 2017

Stora okontrollerade skogsbränder bröt ut i regionen Galicien i nordvästra Spanien mellan den 10 och 17 oktober 2017. Bränderna orsakades av samma väderförhållanden som i Portugal, det vill säga höga temperaturer, vind och extremt

[2] Den viktade genomsnittliga regionala BNP uppgår till 24,089 miljoner euro baserat på uppgifter från 2014.

låg fuktighet. Bränderna orsakade stora skador på viktig offentlig infrastruktur, privata bostäder, företag och skogsmark.

Spanien ansökte om ett bidrag från Solidaritetsfonden den 22 december 2017, inom tidsfristen på tolv veckor från det att den första skadan registrerades den 10 oktober 2017.

De spanska myndigheterna uppskattade det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen till 129,147 miljoner euro. Detta belopp låg betydligt under det tröskelvärde för större katastrofer som var tillämpligt på Spanien 2017, närmare bestämt 3 378,5 miljoner euro (dvs. 3 miljarder euro i 2011 års priser). Det låg också under tröskelvärdet för en regional katastrof, det vill säga 1,5 % av den regionala BNP, som för Galicien är 808 miljoner euro. Katastrofen uppfyllde därmed varken förordningens villkor för en ”större naturkatastrof” eller för en ”regional naturkatastrof”. Spanien upplevde emellertid samma väderförhållanden som orsakade en större katastrof i Portugal. De spanska myndigheterna lämnade därför in sin ansökan på grundval av bestämmelsen om angränsande stater i artikel 2.4 i förordningen, enligt vilken en bidragsberättigad stat som påverkas av en katastrof som utgör en större naturkatastrof i en angränsande bidragsberättigad stat också kan få stöd från Solidaritetsfonden. Spaniens ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 3 228 675 euro.

Bränder i Doñana 2017

Sedan början av 2017 hade allvarlig torka rått i stora delar av södra Spanien.

Den 24 juni 2017 ledde detta till att en brand bröt ut i naturreservatet Doñana. Denna varade till den 8 juli 2017 och förstörde över 10 000 hektar ekologiskt känslig och värdefull skogsmark, bland annat de centrala delarna av nationalparken Doñana, som omfattar många olika ekosystem och är hem åt vilda djur, inbegripet många flyttfåglar och utrotningshotade arter. Området är upptaget på Unescos världsarvslista. Som en konsekvens av detta äventyrade katastrofen också huvudpelarna i den lokala ekonomin, som baseras på jordbruk, skogsbruk och turism.

Den 15 september 2017 lämnade Spanien in en ansökan om stöd från Solidaritetsfonden inom tolv veckor efter den dag då den första skadan orsakad av bränderna uppkom.

I sin ansökan rapporterade Spanien att det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen uppgick till 117,897 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de kriterier för regionala katastrofer som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. Den spanska ansökan gällde en enda Nuts 2-region, närmare bestämt Andalusien. Värdet av de rapporterade direkta skadorna motsvarade emellertid mindre än 0,1 % av regionens BNP (139 099 miljoner euro) och låg därmed långt under det tröskelvärde på 1,5 % som fastställts i artikel 2.3 i förordningen.

Spaniens ansökan uppfyllde därmed inte det väsentligaste villkoret för utnyttjande av Solidaritetsfonden och berättigade därför inte till ett bidrag från fonden.

Översvämningar i Murcia 2017

I december 2016 drabbades delar av södra Spanien av mycket kraftig nederbörd som ledde till översvämningar. Katastrofen orsakade skador på offentlig nätverksinfrastruktur och offentliga tillgångar, privata bostäder och företag, inom jord- och skogsbruket samt på miljön.

Den 3 mars 2017 lämnade Spanien in en ansökan om stöd från Solidaritetsfonden till kommissionen, emellertid enbart för regionen Murcia, inom tolv veckor efter den dag då den första skadan orsakad av katastrofen uppkom.

I sin ansökan rapporterade Spanien att det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen uppgick till 214,569 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de kriterier för regionala katastrofer som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. De rapporterade direkta skadorna motsvarade 0,8 % av regionens BNP (26 808 miljoner euro) och låg därmed långt under det tröskelvärde på 1,5 % som fastställts i artikel 2.3 i förordningen.

Spaniens ansökan uppfyllde därmed inte det väsentligaste villkoret för utnyttjande av Solidaritetsfonden och berättigade därför inte till ett bidrag från fonden.

➢ *UNDER 2018*

Under 2018 mottog kommissionen fyra nya ansökningar, varav tre gällde regionala katastrofer och en gällde en större katastrof. Kommissionen antog genomförandebeslut om beviljande av finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden för två av dessa ansökningar under loppet av 2018 och avslog en. Bedömningen av den fjärde ansökan, som inkom i slutet av december, avslutades 2019.

BULGARIEN

I slutet av oktober 2017 drabbades sydöstra Bulgarien av ovanligt kraftiga skyfall och våldsamma oväder som orsakade skador på broar, dräneringskanaler, stödmurar och den grundläggande infrastrukturen.

Den 11 januari 2018 lämnade Bulgarien in en ansökan om stöd från Solidaritetsfonden inom tolv veckor efter den 25 oktober 2017, det vill säga den dag då den första skadan uppkom. De bulgariska myndigheterna uppskattade det totala värdet av de direkta skador som orsakats av katastrofen till 90,329 miljoner euro. Ansökan lämnades in på grundval av de bestämmelser för regionala katastrofer som fastställts i artikel 2.3 i förordningen. De skador som översvämningarna i Burgas orsakade motsvarade 1,6 % av BNP i den berörda Nuts 2-regionen Yugoiztochen och överskred därmed det tröskelvärde på 1,5 % som fastställts i förordningen.

Bulgariens ansökan berättigade således till ett bidrag från Solidaritetsfonden på 2 258 225 euro. Bulgarien ansökte om en förskottsutbetalning, men på grund av inledande osäkerhet avseende ansökans stödberättigande karaktär kunde inget förskott betalas ut.

CYPERN

Sedan september 2016 hade Cypern haft mycket låg nederbörd och extremt höga temperaturer, vilket ledde till torka och missväxt, vattenbrist inom jordbruket och för invånarna samt problem med vattenförsörjningen. I augusti 2018 beslutade de cypriotiska myndigheterna därför att lämna in en ansökan om finansiellt stöd från Solidaritetsfonden.

I sin ansökan angav Cypern att det totala värdet av de direkta skador som orsakats av torkan var 117,601 miljoner euro, varav 26,892 miljoner euro gällde förluster inom

jordbruket. Återstående 90,709 miljoner euro av de rapporterade skadorna var kopplade till vattensektorn.

Summan av de rapporterade skadorna överskred det tröskelvärde för bistånd ur Solidaritetsfonden för ”större katastrofer” som var tillämpligt på Cypern 2018 (107,031 miljoner euro, dvs. 0,6 % av BNI). Den del av ”skadorna” som representerade beräknade framtida kostnader, det vill säga kostnader på omkring 46 miljoner euro för framställning av avsaltat vatten som förväntades uppkomma från inlämningen av ansökan och fram till slutet av 2019, kunde inte godkännas som en del av det totala värdet av de direkta skadorna enligt villkoren i förordningen. Det totala värde av direkta skador som godkändes föll därmed till ett belopp långt under tröskelvärdet för utnyttjande av Solidaritetsfonden.

I sin ansökan begärde Cypern också en förskottsutbetalning. Eftersom det framgick av den preliminära bedömningen att det totala värdet av direkta skador som berättigade till stöd inte nådde upp till det relevanta tröskelvärdet kunde en förskottsutbetalning emellertid inte göras.

Kommissionen drog slutsatsen att torkan i Cypern inte uppfyllde förordningens villkor för utnyttjande av Solidaritetsfonden och att den således inte heller berättigade till finansiellt bidrag från fonden. Ansökan avslogs därför.

RUMÄNIEN

Från mitten av juni till början av augusti 2018 upplevde nordöstra Rumänien upprepade kraftiga regn med efterföljande omfattande översvämningar som orsakade stora skador på infrastruktur och bostäder samt förluster inom jordbruket.

Den 7 september 2018, inom tidsfristen på tolv veckor från uppkomsten av den första skadan, ansökte Rumänien om ett bidrag från Solidaritetsfonden.

De skador som rapporterades i denna inledande ansökan låg betydligt under det nödvändiga tröskelvärdet på 1,5 % av BNP (dvs. 237,96 miljoner euro för den nordöstra regionen). Den 9 oktober 2018 lämnade de rumänska myndigheterna, efter att tidigare ha upplyst kommissionen om detta, in en reviderad ansökan. I denna uppgick det totala värdet av de direkta skadorna i stället till 327,692 miljoner euro. Detta belopp motsvarade 2,07 % av den regionala BNP och överskred således tröskelvärdet. Vid kommissionens analys av Rumäniens reviderade ansökan upptäcktes ett antal fall av inkonsekvens. Kommissionen begärde därför ett förtydligande från de rumänska myndigheterna, vilket lämnades den 14 december 2018.

Eftersom ett beslut om denna ansökan ännu inte hade fattats i slutet av 2018, kommer detta att redovisas i årsrapporten om Solidaritetsfonden för 2019. Rumänien hade inte begärt någon förskottsutbetalning.

ITALIEN

I oktober och början av november 2018 upplevde de flesta av de italienska regionerna, från alpområdena i norr till Sicilien i söder, upprepade skyfall och kraftiga vindar, med översvämningar och jordskred som resultat. Det var den

svåraste hösten på senare tid, med ett stort antal dödsfall och omfattande materiella skador.

Italien ansökte om ett finansiellt bidrag från Solidaritetsfonden den 20 december 2018, inom tidsfristen på tolv veckor från det att den första skadan registrerades.

Eftersom ett beslut om denna ansökan ännu inte hade fattats i slutet av 2018, kommer detta att redovisas i årsrapporten om Solidaritetsfonden för 2019. Italien hade inte begärt någon förskottsutbetalning.

3. FINANSIERING

Under rapporteringsperioden godkände Europaparlamentet och rådet, i egenskap av budgetmyndighet, tio finansiella bidrag från Solidaritetsfonden på förslag av kommissionen. Kommissionen lade fram sina förslag om utnyttjande av Solidaritetsfonden i fyra grupper:

- **Förslag till ändringsbudget 4/2017** omfattade enbart stödet från Solidaritetsfonden till Italien för jordbävningarna 2016 och 2017. Det antogs den 13 september 2017 och gällde utnyttjande av ett belopp på 1 196 797 579 euro. Eftersom ett förskott på 30 miljoner euro redan hade betalats ut 2016 betalades det resterande beloppet, 1 166 797 579 euro, ut den 6 november 2017, efter antagandet av kommissionens genomförandebeslut om att bevilja Italien detta stöd.

- **Förslag till ändringsbudget 1/2018** antogs den 30 maj 2018 och omfattade stödet till Frankrike, Portugal, Spanien och Grekland (Lesbos) på sammanlagt 104 166 951 euro.

- **Förslag till ändringsbudget 4/2018** antogs den 31 maj 2018 och omfattade stödet till Grekland (Kos), Polen, Litauen och Bulgarien på sammanlagt 33 992 206 euro.

- Det föreslagna **stödet till Lettland** åtföljdes inte av något förslag till ändringsbudget, eftersom de nödvändiga anslagen täcktes av det belopp från 2018 års budget som tidigare hade använts till förskottsutbetalningar. Budgetmyndigheten godkände utnyttjandet av 17 730 519 euro den 14 november 2018.

De enskilda stödbelopp som föreslogs av kommissionen beräknades med hjälp av den metod som fastställdes 2002 och som har tillämpats på alla ärenden sedan dess. Den baseras på det totala värdet av de direkta skador som har orsakats i förhållande till den påverkade statens relativa förmögenhet, vilken återspeglas i tröskelvärdet för en större katastrof (se bilaga 1).

I enlighet med detta tillämpas ett progressivt system med två steg för större katastrofer, där landet i fråga mottar en lägre biståndsnivå på 2,5 % av det totala värdet av de direkta skadorna för den del av skadorna som ligger under tröskelvärdet och en högre stödnivå på 6 % för den del av skadorna som överskrider tröskelvärdet.

De båda beloppen summeras. Regionala katastrofer och katastrofer i en ”angränsande stat” får stöd motsvarande 2,5 % av det totala värdet av de direkta skadorna.

Efter att parlamentet och rådet hade godkänt utnyttjandet och gjort de nödvändiga budgetanslagen tillgängliga i EU-budgeten, antog kommissionen genomförandebeslut om beviljande av stödet till de enskilda länderna, varpå det totala beloppet betalades ut. I de fall där ett förskott hade beviljats betalades endast den resterande delen av det sammanlagda bidraget ut.

Genomförandebeslutens bilagor innehöll information om de myndigheter som mottagarstaterna hade utsett för att genomföra bidraget från Solidaritetsfonden, den oberoende myndigheten med ansvar för revision och kontroll samt en allmän beskrivning av den planerade användningen av medlen.

Bidrag från Solidaritetsfonden som godkändes 2017 och 2018

Mottagarstat	**Katastrof**	**Kategori**	**Förskottsutbetalning**	**Stödbelopp** (euro)
Italien	Jordbävningar i Apenninerna 2016 och 2017	Större	Ja (2016)	1 196 797 579
Frankrike	Orkanerna Irma och Maria i Saint-Martin och Guadeloupe	Regional	Ja	48 906 025
Grekland	Jordbävning på Lesbos 2017	Regional	Ja	1 359 119
Grekland	Jordbävning på Kos 2017	Regional	Nej	2 535 796
Lettland	Översvämningar 2017	Större	Nej*	17 730 519
Litauen	Översvämningar 2017	Större	Nej*	16 918 941
Polen	Storm 2017	Regional	Nej*	12 279 244
Portugal	Skogsbränder 2017	Större	Ja	50 673 132
Spanien	Bränder i Galicien 2017	Angränsande stat	Nej	3 228 675
Bulgarien	Översvämningar i Burgas 2017	Regional	Nej	2 258 225
TOTALT				**1 352 687 255**

* Ej begärt.

4. AVSLUTADE ÄRENDEN

Kommissionen avslutade fem Solidaritetsfondsärenden under 2017 och två under 2018. Enligt artikel 8.2 i förordningen ska mottagarstaten, inom 18 månader från dagen för utbetalning av det finansiella bidraget, överlämna en rapport över det finansiella genomförandet (nedan kallad *genomföranderapport*) med en motivering av utgifterna (nedan kallad *giltighetsförklaring*).

➢ *AVSLUTADE ÄRENDEN 2017*

Rumänien, översvämningar 2008: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 11 785 377 euro. Rumänien lämnade in genomföranderapporten och giltighetsförklaringen i april 2012. På grundval av den information som de rumänska myndigheterna lämnade i sin genomföranderapport uppgick det totala bidrag från Solidaritetsfonden som gjordes tillgängligt för dem till 13 537 590,96 euro (inbegripet 1 752 213,96 euro i vinst från ränta och skillnader i växelkursen). Detta bidrag utnyttjades till fullo för Solidaritetsfondsinsatser.

Rumänien, översvämningar 2010: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 24 967 741 euro. Genomföranderapporten och giltighetsförklaringen lämnades in i februari 2013. Rumänien rapporterade ett outnyttjat belopp på 916 334,47 euro, utöver icke stödberättigande utgifter på 1 229 401,86 euro. Det belopp som skulle lämnas tillbaka mottogs av kommissionen den 27 juli 2017.

Rumänien, torka och bränder 2012: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 2 475 689 euro. I mars 2015 begärde de rumänska

myndigheterna formellt en förlängning av genomförandeperioden. Denna beviljades. Ett år senare lämnade Rumänien in genomföranderapporten (en slutrapport och en giltighetsförklaring). De rumänska myndigheterna rapporterade att det totala beloppet inte kunnat utnyttjas till fullo, såsom ursprungligen hade planerats, och att 2 247 413,72 euro inte hade utnyttjats. Beloppet lämnades tillbaka och mottogs av kommissionen den 27 juli 2017.

Slovenien, översvämningar 2012: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 14 081 355 euro. Genomföranderapporten och giltighetsförklaringen lämnades in i juli 2015 (efter att en förlängning på två månader hade beviljats). Baserat på den information som lämnades av Slovenien uppgick de stödberättigande utgifterna till 15 416 839 euro, vilket var mer än bidraget från Solidaritetsfonden på 14 081 355 euro. Giltighetsförklaringen godkändes och ärendet avslutades.

Tyskland, översvämningar 2013: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 360 453 575 euro. Genomföranderapporten och giltighetsförklaringen lämnades in i mars 2016. Tyskland rapporterade stödberättigande utgifter på 391 415 398,57 euro, vilket var mer än bidraget från Solidaritetsfonden på 360 453 575 euro. Efter förtydligande av ett antal frågor gällande giltighetsförklaringen avslutades ärendet.

- ***AVSLUTADE ÄRENDEN 2018***

Frankrike, stormen Xynthia 2010: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 35 635 750 euro. Genomföranderapporten och giltighetsförklaringen lämnades in i oktober 2012. Baserat på den information som lämnades av Frankrike uppgick de stödberättigande utgifterna till 35 619 808,48 euro, vilket var mindre än bidraget från Solidaritetsfonden. Det belopp som skulle lämnas tillbaka mottogs av kommissionen den 15 november 2018 och ärendet avslutades.

Polen, översvämningar 2010: Det finansiella bidraget från Solidaritetsfonden uppgick till 105 567 155 euro. Genomföranderapporten och giltighetsförklaringen lämnades in i januari 2013. Baserat på den information som lämnades av Polen uppgick de stödberättigande utgifterna till 110 599 250,11 euro, vilket var mer än bidraget från Solidaritetsfonden. Skillnaden på 5 032 095,11 euro mellan utgifterna och det mottagna beloppet var ett resultat av vinster kopplade till växelkursen. Ett mindre belopp på 253,31 euro var emellertid outnyttjat och måste återlämnas. Efter att betalningen mottagits den 27 april 2018 avslutades ärendet.

5. SLUTSATSER

Under 2017 och 2018 visade det sig återigen hur svårt det är att förutsäga antalet, karaktären och omfattningen när det gäller naturkatastrofer. Omkring två tredjedelar av alla ansökningar till Solidaritetsfonden gäller översvämningar, men rapporteringsperioden utmärktes av allvarliga stormar, skogsbränder och jordskalv.

Särskilt en händelse, jordbävningskatastrofen i centrala Apenninerna, utmärkte sig, eftersom den var betydligt större än någonting som tidigare inträffat under Solidaritetsfondens existens, både när det gällde skadornas omfattning och det stöd som utnyttjades. De flesta åren utnyttjas inte fondens maximala budgetanslag till fullo, men i detta fall krävdes ett belopp som översteg två hela årliga anslag. Detta kunde hanteras på ett framgångsrikt sätt tack vare den flexibilitet som fastställts i den fleråriga budgetramen, som gör det möjligt att överföra outnyttjade belopp till

efterföljande år, och den möjlighet som ges i förordningen – och som användes för första gången – att tidigarelägga en del av ett efterföljande års anslag. Båda visade sig vara viktiga faktorer för den lyckade hanteringen av Solidaritetsfonden.

Intressant nog begärde inte alla medlemsstater en förskottsutbetalning. Kommissionen känner inte till skälen till detta i de enskilda fallen, men det skulle kunna ha att göra med de låga belopp som kan förväntas. I många fall uppgår bidragen från Solidaritetsfonden till mindre än 10 miljoner euro, vilket innebär att ett förskott på 10 % endast skulle uppgå till några hundratusentals euro. Efter en preliminär bedömning av vissa ansökningar visade det sig emellertid även att de inte var tillräckligt trovärdiga för att en begärd förskottsutbetalning skulle kunna göras.

Det är förvisso också svårt att göra en bedömning i fall av torka, trots att torka uttryckligen inkluderades i förordningens tillämpningsområde vid översynen av denna 2014. Å ena sidan förefaller det svårare än förväntat att på ett tydligt sätt fastställa vilken dag den första offentliga åtgärden mot torkans effekter vidtas, vilket är nödvändigt för att det ska kunna fastställas vilken dag som är sista ansökningsdag. Å andra sidan kan de skador som orsakas av torka, särskilt inom jordbruket, ofta bara fastställas i sin helhet många månader efter det att ansökan måste lämnas in, vilket gör det svårt för de sökande att lämna nödvändiga upplysningar i tid.